

NIE TRUJ SIEBIE I INNYCH

PALENIE ŚMIECI TO ZWYKŁE ŚWIŃSTWO, A NIE OSZCZĘDNOŚĆ!

Tworzywa sztuczne, zadrukowany papier czy guma zawierają związki chloru i metale ciężkie. Spalając je, narażasz siebie i sąsiadów na rakotwórcze dioksyny i inne niebezpieczne związki. Palenie śmieci to wykroczenie zagrożone wysokim mandatem lub grzywną – ekopatrol Straży Miejskiej ma sprzęt i możliwości kontroli spalin i palenisk przez całą dobę. Zamiast spalać odpady roślinne (liście, trawa, gałęzie), lepiej założyć kompostownik.

NIE PAL BYLE CZYM

- Ogranicz zużycie węgla na rzecz pelletu lub brykietu drzewnego. Omijaj z daleka wszelkie „miksi” oraz brykiety zawierające węgiel brunatny, muły węglowe czy flotokoncentraty. Unikaj drobnoziarnistych frakcji węgla (miały). Wydajne paliwo, choć droższe, na dłuższą metę oznacza spore oszczędności – mniejsze zużycie i większą trwałość instalacji. Kontroluj drożność przewodów i sprawność pieca.
- Do kominka używaj tylko dobrze wysuszonego drewna (dwa lata, maks. 20% wilgotności) lub brykietu drzewnego. To się opłaca.
- Jeśli planujesz instalację pieca na paliwa stałe, wybierz nowoczesne urządzenie o wysokiej sprawności energetycznej (w standardzie ecodesign, klasa 5). Wydasz więcej, ale dużo zaoszczędzisz na paliwie. Dostępne są również nowoczesne, automatyczne kotły na biomasę, np. pellet drzewny.
- Rozważ wykorzystanie innych źródeł energii odnawialnej (pompa ciepła, instalacje solarne), a przede wszystkim docieplenie budynku. Po co ogrzewać powietrze na zewnątrz? Termomodernizacja może pozwolić na oszczędność nawet 60% energii cieplnej.
- Sprawdź dostępne źródła wsparcia dla takich inwestycji (dotacje, preferencyjne pożyczki).

Urząd Miasta Lublin udziela wsparcia finansowego na likwidację palenisk i zmianę sposobu ogrzewania na mniej emisyjny lub bezemisyjny (elektryczne, gazowe, olejowe, pompa ciepła) lub przyłączenie do sieci miejskiej. Program prowadzi Wydział Ochrony Środowiska.

CIEPŁO SYSTEMOWE

Namów swoją wspólnotę mieszkaniową lub spółdzielnię, aby sprawdziła możliwości podłączenia Twojego budynku do sieci ciepłowniczej. Informacji takiej udzieli Dział Rozwoju Lubelskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej (przylaczenia@lpec.pl).

TRANSPORT

Ograniczając wykorzystanie samochodu, również przyczynisz się do zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza. Większość aut wozi tylko kierowcę. W Lublinie bardzo poprawiły się warunki do podróżowania rowerem i komunikacją publiczną. Rowerem dojedziesz za darmo „od drzwi do drzwi”, nie marnując czasu na szukanie miejsca parkingowego. Spróbuj!

więcej na smog.ekolublin.pl

LUBLIN BEZ SMOGU!

Zła jakość powietrza to obecnie jedno z najpoważniejszych wyzwań cywilizacyjnych. Polacy oddychają najgorszym powietrzem w Unii Europejskiej pod względem stężenia pyłów zawieszonych i rakotwórczego benzo(a)pirenu.

Według różnych szacunków (Europejska Agencja Środowiska, Komisja Europejska i in.) ocenia się, że z powodu zanieczyszczenia powietrza w Polsce każdego roku umiera przedwcześnie 40–50 tysięcy osób. To tak, jak gdyby co roku wymierała dzielnica wielkości Czechowa. Zatrute powietrze powoduje więc ok. 15 razy więcej ofiar niż wypadki drogowe. Choroby serca, układu oddechowego i nowotwory spowodowane zapyleniem dotyczą setek tysięcy osób.

Najbardziej dotkliwe zanieczyszczenia to pyły zawieszane określane jako PM 10 i PM 2,5 (drobinki średnicy ok. 1/20 grubości ludzkiego włosa, które mogą przedostać się przez pęcherzyki płucne wprost do krwi) oraz zawarte w nich rakotwórcze wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne takie jak benzo(a)piren.

SKĄD TO SIĘ BIERZE?

Przed wszystkim ze spalania węgla.

W Polsce źródłem ponad połowy emisji pyłów zawieszonych PM 10 jest tzw. „niska emisja” pochodząca z domowych palenisk i kotłowni na paliwa stałe (węgiel, drewno). Dużo mniejsze, ale również poważne źródła zapylenia to spaliny samochodowe oraz energetyka i przemysł.

W przypadku benzo(a)pirenu niska emisja jest odpowiedzialna za niemal 90% emisji. (za: Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami)

„KOPCIUCHY”

Każde spalanie węgla i drewna powoduje szkodliwe dla zdrowia emisje. Ogromne znaczenie ma jednak jakość paliwa i sprawność paleniska. W Lublinie, jak i w całej Polsce, większość indywidualnych instalacji grzewczych to przestarzałej konstrukcji, mało wydajne i bardzo emisyjne piece niespełniające żadnych standardów (pozaklasowe) zwane popularnie „kopciuchami”. Emitują one 10–20 razy więcej pyłów niż nowoczesny kocioł 5 klasy i 20–40 razy więcej niż wysokosprawny kocioł na pellet drzewny 5 klasy.

NIBY-WĘGIEL

W Polsce od kilkunastu lat nie obowiązują żadne normy jakości dla paliw. Dlatego w powszechnym użyciu są muły i floty (flotokoncentraty) – materiały, które w wielu krajach europejskich uznawane są za odpady węglowe. Mają znacznie wyższą zawartość popiołów, siarki i metali ciężkich, a dużo mniejszą wartość energetyczną. Do wysokoemisyjnych paliw należą też miaty węglowe i mieszanki z udziałem węgla brunatnego.

LUBLINA TO NIE DOTYCZY?

Dotyczy!

Obszar Aglomeracji Lubelskiej pod względem zanieczyszczeń pyłami zawieszonymi PM 10 i PM 2,5 oraz benzo(a)pirenem zaklasyfikowany jest do klasy C – powyżej poziomu dopuszczalnego.

Pył zawieszony PM 10

W roku 2016 było w Lublinie 40, a w roku 2015 – 66 dni z przekroczeniem dopuszczalnego średniodobowego stężenia PM 10, które wynosi 50 µg/m³. Prawo dopuszcza tylko 35 przekroczeń rocznie. W roku 2017 limit przekroczeń wykorzystaliśmy w październiku. A zdarzają się takie epizody, jak noc z 27 na 28 stycznia 2017, kiedy średniogodzinne stężenie sięgało 400 µg/m³.

Pył zawieszony PM 2,5

Jego stężenie mierzy się w skali roku. W roku 2016 dla stacji przy ul. Obywatelskiej odnotowano średnie stężenie roczne 27 µg/m³, co stanowi 108% poziomu dopuszczalnego.

Benzo(a)piren

Średni roczny tzw. poziom docelowy B(a)P, który powinien zostać osiągnięty w 2013 roku to 1 ng/m³. W roku 2016 na poszczególnych stacjach w województwie wartość ta przekroczona była o 100–200 procent. Według modelowania są w Lublinie obszary, gdzie średnioroczne stężenia przekraczają 5 ng/m³. W ciągu trzech pierwszych miesięcy 2017 roku w Lublinie było 56 dni, kiedy średniodobowy poziom przekroczył 5 ng/m³, z czego 14 dni, kiedy średniodobowy poziom przekroczył 10 ng/m³.

Bieżące informacje o stanie powietrza znaleźć można na stronie envir.wios.lublin.pl

więcej na smog.ekolublin.pl

JAK MOŻNA POPRAWIĆ JAKOŚĆ POWIETRZA?

Wskazane działania systemowe to:

- 1) Jak najszybsze ograniczenie zużycia najbardziej emisyjnych rodzajów paliw (mułów i miałów węglowych, flotokoncentratów, miksów z udziałem węgla brunatnego) przez wprowadzenie regionalnych lub lokalnych norm jakości dla paliw stałych.
- 2) Powstrzymanie instalowania nowych „kopciuchów” – palenisk węglowych i wysokoemisyjnych pozaklasowych kotłów i kominków.

Tego typu lokalne regulacje znaleźć się mogą w tzw. uchwale antysmogowej, którą przyjąć może Sejmik Województwa. Uchwały takie podjęto już w sześciu województwach, w kilku następnych trwają zaawansowane prace lub konsultacje społeczne.

Inne ważne działania:

- stopniowa likwidacja istniejących palenisk węglowych i najbardziej emisyjnych kotłów
- rozwój sieci ciepłowniczej
- termomodernizacja budynków mieszkalnych – zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło
- ochrona i rozwój terenów zielonych i zadrzewień
- ochrona przed zabudową korytarzy napowietrzających miasto
- ograniczanie ruchu samochodowego poprzez tworzenie stref ograniczonego ruchu w centrum, podniesienie atrakcyjności komunikacji zbiorowej i tworzenie infrastruktury rowerowej.

Działania te są w zasięgu władz miasta i województwa. Wsparcie mieszkańców wyrażone w kontaktach z urzędem, radnymi itp. może znacząco ułatwić ich podjęcie.

Apel do władz miasta i regionu o antysmogowe regulacje:

www.naszademokracja.pl/p/smoglublin

więcej na smog.ekolublin.pl

Towarzystwo dla Natury i Człowieka
ul. Głębocka 8a, 20-612 Lublin, tel. 81 743-71-04
towarzystwo@ekolublin.pl, www.ekolublin.pl, [facebook.com/tdnicz](https://www.facebook.com/tdnicz)
Przekaż 1% – KRS 0000214186

Kampania współfinansowana ze środków
Gminy Lublin oraz
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

